

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES]**

УДК 821.112.2(436)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.09.2021 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 05.09.2021 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.42 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.40.03>

АРХІТЕКТОНІКА РОМАНУ В. ЗЕБАЛЬДА «АУСТЕРЛІЦ»

Іван Петрович Мегела (м. Київ, Україна)

imegela@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Стаття присвячена висвітленню проблеми архітектоніки як головного принципу побудови роману Аустерліц німецького письменника В. Г. Зебальда. Мета цього завдання проаналізувати архітектоніку як загальну систему зв'язків між окремими частинами художнього цілого, як художнього дискурсу, що здійснює організацію співбуття між естетичним суб'єктом, естетичним об'єктом та естетичним адресатом шляхом когезії та когерентності елементів різних планів тексту. Розкривається суть концепції часу, до кожної миті якого можна повернутися як на рівні спогаду, так і на рівні внутрішнього переживання. Показано підпорядкування концепції часу пошукам героя твору, розкриттю таємниці свого справжнього походження та у який спосіб відбувається вишукування себе у забутих локаціях. містах і вулицях втраченого часу, у фантомному щасливому дитинстві. Висвітлюється формування художнього простору з минулого героя, його подорожей ландшафтом пам'яті, зі спалахів спогадувань, діалогів (Жака Аустерліца) та безіменного героя-слухача (оповідача, власне, автора твору), з описів архітектурних споруд, пенітенціарних установ, фортець, вокзалів, з чорно-білих фотографій різноманітних предметів, об'єктів, що надають тексту хронікальної достовірності. Відмова від дихотомії документальність – вимисел не дозволяє однозначно визначати «Аустерліца» чи як художній чи як історичний твір. Стверджується, що це література власного досвіду – досвіду «з іншого боку», коли тема пам'яті й

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» (Українською)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

руйнування розкривається не через устояні історичні символи, а через особистісний діалог k.lbybs предметного світу.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок: архітектоніка роману «Аустерліц» є функцією послідовно продуманих моральних проблем, пов'язаних з індивідуальним відчуттям вини за події історії. Це цільний інтертекстуальний постмодерністський документально-художній роман, в якому досвід автора твору поєднаний з емоціями, особистою емпатією, синестезією чуттєвих відчуттів, що відрізняє його від офіційної інтерпретації історії, висвітлення болісних проблем минулого (Голокост), травми і забуття.

Ключові слова: архітектоніка, структура, оповідь, час, документальність, вимисел, пам'ять, травма, забуття, архітектура, фотографія, спогадування, емпатія, синестезія чуттєвих відчуттів.

ARCHITECTONICS OF 'AUSTERLITZ', A NOVEL BY W. G. SEBALD

Ivan P. Megela (Kyiv, Ukraine)

imegela@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Foreign Literature Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article describes the problems of architectonics as the main construction principle of Austerlitz, a novel by German author W. G. Sebald. The aim of this article is to analyze architectonics as a general system of connections between separate parts of the artistic whole, as well as an artistic discourse that organizes the interaction between the aesthetic subject, aesthetic object and aesthetic addressee through cohesion and coherence of elements of different levels of the text. The article describes the essence of the concept of time in the novel; each moment can be revisited both at the level of reminiscence and inner feeling. The concept of time is subordinate to the character's pursuit – unraveling the mystery of his real ancestry and the way of exploring personal history in forgotten locations, cities and streets of lost time, in a phantom happy childhood. The article examines the formation of artistic space from the character's past, his travels down the memory lane; from flashbacks, dialogues between Jacques Austerlitz and the nameless listener (narrator, in fact, the author of

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

the work); from descriptions of architectural structures, penitentiaries, fortresses, castles; from black-and-white photographs of various objects, objects that give the text the authenticity of a chronicle. Austerlitz rejects the documentary – fiction dichotomy cannot be unambiguously defined either as fiction or as a historical work. The article argues that this is the literature of personal experience ‘from the other side’, when the theme of memory and destruction reveals itself not through established historical symbols, but through personal dialogue between man and the material world.

The article argues that this is the literature of personal experience ‘from the other side’, when the theme of memory and destruction reveals itself not through established historical symbols, but through personal dialogue between man and the material world.

The analysis concluded that the architectonics in Austerlitz functions as series of consecutive moral problems associated with individual guilt about historical events. It is a dense intertextual postmodern documentary-fiction novel in which the author's experience is combined with emotions, personal empathy, synesthesia, which separates him from the official interpretation of history, coverage of painful problems of the past (Holocaust), trauma and oblivion.

Key words: *architectonics, structure, story, time, documentary, fiction, memory, trauma, oblivion, architecture, photography, reminiscence, empathy, synesthesia.*

Постановка проблеми

Одним з ефективних підходів у висвітленні проблеми структури творів, які репрезентують особливий спосіб бачення світу їх авторів і володіють унікальною властивістю емоційної дії на читачів, є дослідження архітектоніки, як головного принципу побудови твору, загальної системи зв'язків між окремими частинами композиції художнього цілого.

Зазначений підхід базується на тому, що до поняття архітектоніки входить як зовнішня структура твору, так і побудова сюжету: поділ твору на частини, тип оповіді (від автора чи від особи оповідача), та чи інша послідовність подій (часова чи з порушенням хронологічного принципу), введення до оповідної тканини різноманітних описів, авторських розмислів, ліричних відступів тощо.

Художній твір, будучи за способом свого буття художнім дискурсом, здійснює організацію комунікативної події (співбуття) між естетичним суб'єктом, естетичним об'єктом та естетичним адресатом шляхом *когезії* («зв'язності») та *когерентності* («зчеплення») елементів різних рівнів тексту [1].

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» (Українською)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Мегела І. П. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Розгляд семантичної композиції особливо важливий для аналізу «безсюжетних» творів, а також текстів з послабленими причино – наслідковими зв'язками компонентів, а також текстів, насичених складними образами. Виявлення в них семантичних ланцюжків і встановлення їх зв'язків – ключ до інтерпретації твору [2].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ. Проблема архітекtonіки художнього тексту на сьогодні є надзвичайно актуальною, виходячи з тієї обставини, що її часто трактують як синонім композиції, залишаючи поза увагою такий важливий естетичний аспект побудови твору, організації текстуального простору, сюжетного контуру, як емпатія. Дотепер в такому ракурсі і так комплексно проблема архітекtonіки ще не висвітлювалася. Існують окремі публікації часткового характеру, в яких здебільшого зв'язок архітекtonіки роману розкривається здебільшого з проблемами пам'яті [3], забуття [4], травми [5], репрезентації історії [6]. Означений нами підхід може допомогти подивитися під новим кутом зору на внутрішні і зовнішні взаємозв'язки, висвітлити співвідношення документальності і художнього вимислу в розкритті теми часу і простору, психічної травми, механізму спогадування, ролі матеріального світу в загальній структурі наративу.

МЕТА СТАТТІ. Відштовхнувшись від теорії М. Бахтіна, який вперше вжив поняття «архітекtonіка» як ціннісної структури естетичного об'єкта [7], доповнивши її ідеями О. Вальцеля про співвідношення «ейдоса», речі і форми [8], напрацюваннями В. Тюпи [9] про тотожність «ейдосу смислового цілого», «естетичного об'єкту» та «інфратексту», проілюструвати ефективність такого підходу на прикладі аналізу роману німецького письменника В. Зебальда «Аустерліц» (2001 р.), який у рейтингу журналу «Гардієн» за 2019 рік посів п'яту позицію серед кращих романів ХХІ ст.

НОВИЗНА полягає в розкритті функції архітекtonіки, показі того, як текстотвірні параметри організують текст відповідно до комунікативних намірів автора твору, в який спосіб вони спрямовані на досягнення ефекту дії як на інтелектуальну, так і на емоційну сферу читача в рамках ідейно-художнього задуму розкриття взаємодії «множинності структур», що наявні у тексті роману «Аустерліц».

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ.

Герой роману, історик архітектури Жак Аустерліц, розмірковує над тим, що час є чи не найбільш штучною концепцією, вигаданою людьми: «... *годинник завжди здавався мені чимось сміховинним*». Аустерліц з недовірою ставиться до традиційного поділу на минуле, теперішнє і майбутнє: «*У мене склалося таке враження. Сказав Аустерліц, що ми не розуміємо законів, за якими відбувається повернення минулого, однак насправді мені чимраз більше здається, що ніякого часу взагалі не існує, а є лише різні простори, які входять один в одного за принципами якоїсь вищої стереометрії і між якими живі й мертві, відповідно до свого внутрішнього стану, можуть переходити туди й сюди*» [10, с. 199].

У романі Зебальда задіяна концепція часу, до кожної митті якого можна повернутися знову і не лише на рівні спогаду, а й на рівні глибокого внутрішнього переживання. На думку письменника, у минулому в нас залишаються певні домовленості про зустрічі, там, у минулому, ми маємо навідати людей та місця, які лежать поза хронологією, але перебувають у тісному зв'язку з нами [11].

Мета Зебальда: створити збірний образ людини, яка носить в собі травму, продемонструвати абсурдність руйнівних тенденцій, що беруть гору над раціональністю, і, за страхітливими подіями побачити людину, яка все життя веде боротьбу за самовизначення.

Неназваний оповідач знову й знову зустрічає залюбленого в європейські ландшафти та архітектуру дивакуватого самітника Жака Аустерліца, який розповідає про свої багаторічні намагання розкрити таємницю свого походження. Такі пошуки ведуть героя ледь не через усю Європу і спонукають відвідати різноманітні «місця пам'яті» найновішої німецької та європейської історії – з Антверпена до Лондона, з Парижа до Марієнбада, а з Праги до концентраційного табору «Терезієнштадт». І це лише зовнішній, сюжетний контур роману, насиченого історичними екскурсами, поетичними спостереженнями та меланхолійними роздумами про (не)обжитість простору і плин часу.

Що стосується візуальних ефектів, то Аустерліца цікавить насамперед архітектура пенітенціарних установ, фортеці й вокзали. І це не випадково: подібні споруди допомагають герою в його самоідентифікації. Опинившись на вокзалі, куди він приїхав колись п'ятирічним хлопчиком, оглядаючи концтабір,

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

до якого була депортована його мати, Аустерліц ніби віднаходить свій втрачений час.

Він по крихтах збирає власне минуле, засвоює колективну пам'ять, використовуючи як інструмент пізнання матеріальний світ. Мовна тканина роману відіграє при цьому надзвичайно важливу роль. Зебальд занурює нас у щільний в'язкий світ художнього існування, достовірність якого вища, ніж у середньої дійсності [12].

Незважаючи на доволі чітку хронологічну оповідь і послідовні флешбеки, в пам'яті героя, час, як категорія, розмивається. Складається таке враження, ніби людина сама придумала час як міру, підігнувши під себе, і, що насправді життєвий шлях – це вимисел. Єдине, що, як здається, залишається незмінним – це будівлі. Величезні архітектурні житлові комплекси в даній інтерпретації – природне середовище для мешканців європейських країн.

Шлях, пройдений Аустерліцем, поступово змінює оптику читача, який починає помічати, що в тексті роману все ретельно продумане, і, що у всіх цих, на перший погляд, випадкових викладках і співпадиннях, нема нічого випадкового, і, що вся ця історія, хоча б постфактум, постає як логічний ланцюжок з розрізнених епізодів. Зебальд формує текстуальний простір з підвищеним змістом символічних значень, свій Антверпенський вокзал: так відбувається тоді, коли окремі частини розкриваються через ціле, і, навпаки, – коли ціле розкривається в кожній деталі.

Художня тканина твору формується з минулого героя, подорожей ландшафтом пам'яті Жака Аустерліца, зі спалахів його спогадувань, що записані автором-оповідачем під час їх спорадичних зустрічей в Бельгії, Англії і Франції. Але як можна зрозуміти, ким ти є насправді, якщо замість особистої історії у тебе є тільки історія світу, в якому ти ймовірно існував?

Лише у зрілому віці Аустерліц дізнається про своє правдиве походження, про матір, оперну співачку з ангажементом у Празькій опері, про батька – соціаліста, якого війна застала в Парижі ... Весь цей твір мовби неймовірно відкриття для людини, яка розкрила для себе велику трагедію того, що відбулося з її батьками і в цілому з Європою.

Образи героя й оповідача часом змішуються, головні й другорядні персонажі влітаються в текст твору через пряму мову. Роман стає мовби понад

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

часом і предметами, місцями, подіями, окремі блоки тексту поєднані лише деякими світлинами, що створюють ефект реальності того, що відбувається.

Власне кажучи, вся книга – це діалог двох героїв, при чому домінує розповідь Аустерліца. Він невтомний оповідач з величезним колом інтересів, включаючи сучасну й класичну архітектуру, інженерну справу і всесвітню історію. Читач і безіменний герой – слухач отримує з його розповідей величезний обсяг інформації, що стосується будівництва вокзалів, мостів та фортифікаційних споруд. Підсилюючи текст серією чорно-білих світлин різноманітних предметів, об'єктів (від світлин вокзалів до фото надмогильних плит), автор домагається хронікальної достовірності тексту.

Проживши сорок років у Великобританії у повному незнанні про своє справжнє походження, Аустерліц врешті-решт наважується на пошуки свого генеалогічного коріння. Для цього він відбуває спочатку до Чехії, зати́м до Франції, Австрії і Німеччини. Кульмінаційна сцена роману – відвідання ветеринарно-медичного музею, експонати якого справляють на Жака Аустерліца настільки сильне враження, що він опиняється після цього в лікарні для психічно хворих людей.

Аустерліц вважає, що антигуманні властивості сучасної цивілізації знаходять вираження в архітектурі. Яскраві приклади цього – монструозна бельгійська фортеця Брейдонк, перетворена нацистами на концтабір, Будівля нової французької Національної бібліотеки схожа на Вавилонську вежу, своїм величним виглядом, монументальністю, вона здатна однак відбити будь-яке бажання читати. Тим паче, що саме на цьому місці, під час фашистської окупації Парижа, знаходився склад конфіскованих у євреїв речей, які перед відправкою до Німеччини були піддані тотальній систематизації.

В улюбленій дитячій книжці Жака Аустерліца була картинка з білочкою, яка закопувала собі провізію на зиму, а ще інша картинка зі снігом, що вкривав всю територію лісу. Маленький Жак часто запитував: як же ця білочка зможе знайти свої припаси, якщо довкола неї все таке біле? Через півстоліття це запитання набуває для героя нові обертони: *«Ну, то як же білочки знають про це, і що взагалі ми знаємо, і яким чином щось пам'ятаємо, і що, врешті нам так і не вдасться з'ясувати?»* [10, с. 219].

Роман Зебальда, власне кажучи, про пошуки. Збирання себе по дрібничках, часточках, вишукування себе у забутих локаціях, містах і вулицях. І справа

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

тут не в історії, а в методі розповіді про неї. Аустерліц повідомляє оповідачеві те, що йому вдалося довідатися про своє минуле, він наче не може втримати цього в собі і через те для перевірки фактів йому потрібний свідок. Характерно, що кожна їх нова розмова починається завжди з того місця, на якому вони зупинилися минулого разу, тобто зв'язок оповідача Жака сприймається як своєрідна нитку життя, яку не обірвати.

Блукаючи Парижем, намагаючись знайти сліди перебування в цьому місті свого батька – соціаліста, Аустерліц міркує про себе «Мені здавалося, що всі моменти нашого життя збивалися до купи в єдиному просторі. Так ніби майбутні події вже існували й лише очікували на те, щоб ми опинилися всередині них, так, як ми, приймаючи запрошення, опиняємося в якомусь конкретному будинку. І хіба не може такого бути, що ми і в минулому, у якому вже були і яке майже повністю стерлося, домовилися про зустрічі й мусимо відвідати там певні місця та певних людей, які ніби залишаються зв'язаними з нами навіть по той бік часу?» [10, с. 274]. Для Зебальда межі реальності розмиті, але саме в такій формі подачі приховане найголовніше. Не даремно письменник наділяє оповідача хворобою очей, при якій людина начебто нічого не бачить крім ламаних ліній, але водночас, існує таке враження, що на периферії зору всі образи зберігають колишню чіткість.

Жак Аустерліц – історик архітектури. З його погляду архітектурні будівлі – це те, що залишається надовго, в чому живе пам'ять про людей. А що можна сказати про велетенську споруду палацу правосуддя, що стоїть на пагорбі, де колись була шибениця? «У кращому разі така споруда викликає подивування, і це подивування є однією з форм, що передують почуттю жаху, адже десь у глибині душі ми, звісно, знаємо, що споруди, які вирости до таких надмірних розмірів, уже наперед мають у собі тень руйнування і від самого початку сплановані для подальшого існування у вигляді руїн» [10, с. 24].

Образи руїн – основа роману «Аустерліц». З уламків, розвалин, занедбаних могил, вавилонських веж, вибудованих на місці чийхось смертей, Зебальд намагається відтворити чиєсь життя і робить він це з особливою емпатією. Вся історія людства виявляється ніби сконцентрованою в сухому вислові: «сказав Аустерліц»: і тоді Прага періоду окупації німцями, і битва при Аустерліці, і будівництво фортець, і «велика облава» у воєнному Парижі, коли

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net

французькі жандарми «вимели з міста тринадцять тисяч єврейських співгромадян, і валлійська дитяча Біблія, і будівництво Центрального вокзалу Антверпена, – все це і є людське життя.

У даному випадку бачимо відмову від дихотомії вимисел – документальність, що не дозволяє однозначно назвати твір чи то художнім, чи то історичним. Це література власного досвіду – досвіду «з іншого боку», коли тема пам'яті і руйнування, розповідається не через устояні історичні символи, а через особистісний діалог людини і предметного світу. Все своє доросле життя Аустерліц відчував, що його доля трагічна і подібна до долі сотень інших людей, але природу цього відчуття він не усвідомлював. Через цей тривожний конфлікт в його душі все перемішалось : особисті враження і відомості з книг, спогади, які то спливають, то зникають, картини, що проходять нескінченною вервечкою, і болючі білі плями, що закривають те, що вже безслідно стерлося.

Такому асоціативному потоку відповідає сама побудова твору: перед нами суцільний текст без поділу на розділи, який ілюстрований реальними світлинами ландшафтів, людей, речей, картин, архівних документів. Роман заворює візуальним потоком, чорно – білі старі фотографії ніби уповільнюють плин часу і «затягують» в іншу реальність, відводять до хроніки поминулих подій.

Накопичений документальний матеріал стає художнім твором лише тоді, коли поєднується з власними емоціями й досвідом автора твору, наділяється особливою емпатією. Внаслідок цього маємо щось відмінне від офіційної інтерпретації історії. Зебальд скептично, ба, навіть критично сприймає історію, як вона подається у підручниках, або як вона представлена в музеях, монументах.

Вражає, зокрема, та сцена в романі, коли Аустерліц у Мезон_Альфори відвідує музей Фрагонара, в якому крім нього в той час немає жодних інших відвідувачів, а лячну музейну тишу порушує лише рипіння паркету під його ногами. Виставлені там предмети викликають в Аустерліца радше відчуття відрази, а центральний експонат музею, «екорше» так званого «вершника Апокаліпсису», вселяє тотальний жах.

Невизначений простір героя відповідає манері його поведінки: Аустерліц міг годинами розглядати зовнішній вигляд архітектурних будівель, їх внутрішнє облаштування, сподіваючись на зворотні знаки з минулого, що їх могли зберігати ці місця. Одразу згадується прустівська ситуація віднайдення забутих

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спогадів через синестезію чуттєвих вражень. Але якщо у Пруста в епізоді з тістечком мимовільна пам'ять героя оживає під впливом смакових вражень і запахів, то у романі В. Зебальда осяяння Аустерліца відбувається завдяки зоровим відчуттям. Він вперше повно уявляє себе тодішнім маленьким хлопчиком й усвідомлює себе органічною часткою колективної історії.

Ім'я героя співзвучне з тим місцем, де загубилося життя мільйонів людей: Аушовіц. Відсилка до цього страхітливого місця за мить залишає від світлини з білявим хлопчиком у бутафорському костюмі пажа королеви троянд на суперобкладинці один лише простір історії. Коло замкнулося в тій самій точці, звідкіля воно й почалося. Спочатку подорожі, затим їх історія, і врешті-решт сам текст, який вичерпав себе і замкнув все коло.

ВИСНОВКИ.

Отже, архітектоніка роману В. Зебальда «Аустерліц» є функцією низки послідовно продуманих моральних проблем [13], пов'язаних з індивідуальним відчуттям вини за події колективної історії. Перед нами яскравий приклад багат шарового інтертекстуального постмодерністського документально-художнього роману про час і позачасовість, про пам'ять і забуття. При цьому естетична функція постає як головна детермінанта кореляції між різноманітною варіативністю художнього тексту й авторською інтенцією, яка в свою чергу визначається історико-культурним контекстом.

Література:

1. De Beaugrande, Robert; Dressler, Wolfgang. *Introduction to Text Linguistics* (New York, 1996): 84-112.
2. Домащенко, А. В. *Об интерпретации и толковании*: монографія (Донецк: ДонНУ, 2007), 277.
3. *Topographies of Memory in WG Sebald's Austerlitz*, <https://scholarworks.utep.edu/cgi/viewcontent>
4. *Memory and Amnesia in WG Sebald's Anti-narrative*, <https://scholars.wlu.ca/cgi/viewcontent>
5. *Exploring the Edge of Trauma in W. G. Sebald's Novel 'Austerlitz'*, <https://d-nb.info> > ...
6. *How History is Presented in Sebald's Austerlitz*, <https://wordpress.viu.ca/how...>

7. Бахтин, М. М. «Проблема содержания, материала и формы в словесном художественном творчестве.» *Вопросы литературы и эстетики* (Москва: Худож. лит., 1975), 502.

8. Вальцель, О. *Проблема формы в поэзии* (Academia, 1923), <http://www.oprojaz.ru › walzel › walzel>

9. Тюпа, В. И. «Литературное произведение: между текстом и смыслом.» *Литературное произведение: проблемы теории и анализа 1* (Кемерово: Кузбассвузиздат, 1997): 3-78.

10. Зебальд В. *Аустерлиц* (Київ: Комубук, 2020), 336.

11. Jaggi, Maya. "Recovered Memories." *The Guardian* (21 Sept. 2001), <https://www.theguardian.com/books/2001/sep/22/artsandhumanities.highereducation>

12. *Jonny Begood*, <https://jonny-begood.livejournal.com>

13. *The Aesthetics and Ethics of Refraction: Narrative Structure ...*, <http://dspace.library.uvic.ca › bitstream › handle>

14. Мегела, І. П. «Метаморфози жанру: психограма серійного вбивці (на матеріалі роману «Тиша» Томаса Рааба). *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 33 (2018): 60-70.

15. Мегела, І. П. «Принципи смислотворення ус філософській казці Германа Гессе «Перетворення Піктора». *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 35 (2019): 45-59.

16. Мегела, І.П. «Політика і мораль в романі Роберта Менассе «Столиця»». *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 39 (2021):43-60.

17. *Writing as Ethical Memory in "Austerlitz"* – JSTOR, <https://www.jstor.org › stable>

18. *Vertigo | Where literature and art intersect, with an emphasis ...*, <https://sebald.wordpress.com>

References:

1. De Beaugrande, Robert; Dressler, Wolfgang. *Introduction to Text Linguistics* (New York, 1996): 84-112.

2. Domashhenko, A. V. *Ob interpretacii i tolkovanii: monografija* (Doneck: DonNU, 2007), 277.

3. *Topographies of Memory in WG Sebald's Austerlitz*, <https://scholarworks.utep.edu › cgi › viewcontent>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. *Memory and Amnesia in WG Sebald's Anti-narrative*, [https://scholars.wlu.ca/cgi> viewcontent](https://scholars.wlu.ca/cgi/viewcontent)

5. *Exploring the Edge of Trauma in W. G. Sebald's Novel 'Austerlitz'*, <https://d-nb.info> > ...

6. *How History is Presented in Sebald's Austerlitz*, <https://wordpress.viu.ca> > how...

7. Bahtin, M. M. «Problema sodержaniya, materiala i formy v slovesnom hudozhestvennom tvorchestve.» *Voprosy literatury i jestetiki* (Moskva: Hudozh. lit., 1975), 502.

8. Val'cel', O. *Problema formy v poezii* (Academia, 1923), <http://www.opojaz.ru> > walzel > walzel

9. Tjupa, V. I. «Literaturnoe proizvedenie: mezhdru tekstem i smyslom.» *Literaturnoe proizvedenie: problemy teorii i analiza 1* (Kemerovo: Kuzbassvuzizdat, 1997): 3-78.

10. Zebal'd, V. *Austerlic* (Kyiv: Komubuk, 2020), 336.

11. Jaggi, Maya. "Recovered Memories." *The Guardian* (21 Sept. 2001), <https://www.theguardian.com/books/2001/sep/22/artsandhumanities.highereducation>

12. *Jonny Begood*, <https://jonny-begood.livejournal.com>

13. *The Aesthetics and Ethics of Refraction: Narrative Structure ...*, [http://dspace.library.uvic.ca > bitstream > handle](http://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle)

14. Megela, I. P. «Metamorfozy zhanru:psyhograma serijnogo vbyvci (na materialu romanu «Tysha» Tomasa Raaba». *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 33 (2018): 60-70.

15. Megela, I. P. «Pryncypy smyslotvorennja us filosofskij kazci Germana Gesse «Peretvorennja Piktora». *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 35 (2019): 45-59.

16. Megela, I. P. «Polityka i moral' v romani Roberta Menasse «Stolycja»». *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 39 (2021):43-60.

17. *Writing as Ethical Memory in "Austerlitz"* – *JSTOR*, [https://www.jstor.org > stable](https://www.jstor.org/stable)

18. *Vertigo | Where literature and art intersect, with an emphasis ...*, <https://sebald.wordpress.com>

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Architectonics of 'Austerlitz', a Novel by W. G. Sebald (in Ukrainian)

[Arhitektonika romanu V. Zebal'da «Austerlic»]

© Megela I. P. [Megela I. P.], imegela@ukr.net